

سرشناسه	: مختاری راد، مینا، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	: شناخت تاریخی بنا کاروانسرای سعادت، بازار سنتی رشت / تألیف مینا مختاری راد.
مشخصات نشر	: تهران: طحان گستر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.: مصور (بخشی رنگی)، نقشه (رنگی)، جدول.
شابک	: 978-622-7834-14-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۹ - ۱۵۰.
موضوع	: کاروانسرای سعادت (رشت)
موضوع	: کاروانسراها -- ایران -- رشت Caravansaries -- Iran -- Rasht
	: ساختمان‌های تاریخی -- ایران -- رشت -- نگهداری و مرمت Historic buildings -- Conservation and restoration -- Iran -- Rasht
	: معماری -- ایران -- رشت -- نگهداری و مرمت Architecture -- Conservation and restoration -- Iran -- Rasht
	: بازارها -- ایران -- رشت Bazaars (Markets) -- Iran -- Rasht
موضوع	: رشت -- آثار تاریخی -- نگهداری و مرمت Rasht -- Antiquities -- Conservation and restoration
رده بندی کنگره	: ۷۸۵-NA
رده بندی دیویی	: ۷۲۸/۵۰۹۵۵۲۳۴۲
شماره کتابشناسی	: ۸۵۶۰۲۲۸
اطلاعات درود کتابشناسی	: فیا



شناخت تاریخی بنا؛ کاروانسرای سعادت، بازار سنتی رشت

تألیف: مینا مختاری راد

ناشر: طحان گستر

مدیر تولید: ابوالفضل چلاغلو

چاپ: سام

صحافی: سام

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

تیراژ: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۳۴-۱۴-۷

قیمت: ۹۵۰۰۰ تومان

www.tahanpub.ir
tahan_publication@yahoo.com
tahan_publication

تلفن مرکز بخش: ۰۲۱۶۶۴۰۳۱۹۱-۶۶۴۰۳۲۰۸

تلفکس: ۰۲۱۶۶۹۶۷۰۵۹ همراه: ۰۹۱۲۱۹۸۵۶۱۷

فهرست مطالب

۹	چکیده
۱۰	مقدمه
۱۱	فصل اول: شناخت
۱۱	۱- شناخت گیلان
۱۱	۱-۱. تعیین جایگاه سوژه در فلات ایران
۱۱	۱-۱-۱. شناخت جغرافیای طبیعی، تاریخی و سیاسی استان گیلان
۱۳	۱-۱-۲. راه‌های تاریخی استان گیلان
۱۶	۱-۱-۳. نظامات اجتماعی استان گیلان
۱۷	۱-۱-۴. آداب و رسوم مردم گیلان
۱۸	۱-۱-۵. نظام اقتصادی استان گیلان
۲۱	۱-۱-۶. سوغات و تولیدات استان گیلان
۲۲	۲-۱. شناخت جغرافیای طبیعی، تاریخی و سیاسی شهر رشت
۲۲	۱-۲-۱. معرفی سابقه تاریخی شهر رشت
۳۰	۲-۲-۱. رشت از دیدگاه جهانگردان
۳۴	۳-۲-۱. کتاب‌شناسی
۳۵	۳-۱. نظامات اجتماعی شهر رشت
۳۵	۱-۳-۱. شکل‌گیری بازار
۳۶	۲-۳-۱. محدوده بازار رشت
۳۹	۳-۳-۱. بناهای با ارزش موجود در بازار سنتی رشت
۴۰	۱-۳-۳-۱. موقعیت بناهای با ارزش موجود در بازار سنتی رشت بر روی نقشه
۴۱	۴-۳-۱. نظام عملکردی بازار رشت
۴۳	۵-۳-۱. ویژگی‌های سازمان کالبدی - فضایی بازار
۴۵	۶-۳-۱. نظام حرکت
۴۷	۷-۳-۱. بررسی نحوه توزیع شبکه‌های تأسیسات و خدمات شهری در محدوده بازار
۴۹	۸-۳-۱. نظام اقتصادی شهر رشت

۴۹ گردشگری و جاذبه‌های توریستی
۵۱ ۴-۱. شناخت کاروانسرای سعادت
۵۲ ۱-۴-۱. بررسی تاریخچه کاروانسرای سعادت به کمک نقشه‌های تاریخی شهر رشت
۵۸ ۲-۴-۱. خصوصیات کاروانسرای سعادت از گذشته تا به حال
۵۹ ۳-۴-۱. تکنیک تأسیسات
۶۰ ۴-۴-۱. عوامل تزئین شده در کاروانسرای سعادت
۶۱ ۵-۴-۱. مداخلات صورت گرفته در کاروانسرای سعادت
۶۳ ۶-۴-۱. تطبیق عکس‌های جدید و قدیم کاروانسرای سعادت
۶۴ ۷-۴-۱. عناصر شاخص موجود در محدوده کاروانسرای سعادت
۶۵ ۸-۴-۱. مسیرهای دسترسی به کاروانسرای سعادت
۶۶ ۹-۴-۱. ورودی‌های کاروانسرای سعادت
۶۷ ۱۰-۴-۱. معرفی تصویری کاروانسرای سعادت
۷۴ ۱۱-۴-۱. برداشت وضع موجود کاروانسرای سعادت
۷۵ ۱۲-۴-۱. تطبیق نقشه‌های معماری
۷۶ ۱۳-۴-۱. تحلیل فضاهای کاروانسرای سعادت
۷۷ ۱۴-۴-۱. شناخت سازه‌ای، مواد و مصالح
۸۰ ۱۵-۴-۱. شناخت فنی
۸۷ فصل دوم: آسیب‌شناسی
۸۷ ۱-۲. آسیب‌شناسی بافت پیرامون بنا
۸۷ ۲-۲. آسیب‌شناسی بنا
۸۸ ۱-۲-۲. آسیب‌شناسی کاروانسرای سعادت در یک نگاه
۱۱۰ ۳-۲. آسیب‌نگاری نماهای کاروانسرای سعادت
۱۱۱ فصل سوم: نحوه تقرب به طرح درمان
۱۱۲ ۱-۳. تبیین ارزش‌های بافت و بنا
۱۱۲ ۱-۱-۳. بررسی نقاط ضعف و قوت
۱۱۲ ۲-۱-۳. انتخاب ملاک‌ها و معیارهای ارزشی
۱۱۳ ۳-۱-۳. ارزش‌های درونی و بیرونی کاروانسرای سعادت
۱۱۳ ۲-۳. ارائه سیاست‌های درمان

- ۱۱۳..... ۱-۲-۳. روش مداخله در بنا
- ۱۱۴..... ۲-۲-۳. حدود مداخله در بنا
- ۱۱۵..... ۳-۲-۳. اصول و احکام مرمت و احیاء (مبانی نظری)
- ۱۱۵..... ۱-۳-۲-۳. تعریف گردشگر (توریست) و گردشگری (توریسم)
- ۱۱۹..... ۲-۳-۲-۳. قوانین و دستورالعمل‌های بین‌المللی
- ۱۲۰..... ۳-۳-۲-۳. اصول مندرج در سند ملی حفاظت
- ۱۲۱..... ۴-۳-۲-۳. ارائه راه حل‌های مقدماتی
- ۱۲۲..... ۱-۴-۳-۲-۳. راه حل مقدماتی در باب حفاظت و مرمت
- ۱۲۲..... ۲-۴-۳-۲-۳. راه حل‌های مقدماتی در باب احیاء
- ۱۲۳..... جمع بندی فصل چهارم: طرح درمان
- ۱۲۵..... ۱-۴. طرح ساماندهی بافت پیرامون بنا
- ۱۲۷..... ۲-۴. طرح حفاظت و مرمت
- ۱۲۷..... ۱-۲-۴. اتخاذ تدابیر عملی
- ۱۲۷..... ۲-۲-۴. اولویت‌بندی مراحل کار
- ۱۲۸..... ۳-۲-۴. ارائه جزئیات مرمتی
- ۱۳۵..... ۳-۴. طرح احیاء
- ۱۳۵..... ۱-۳-۴. امکان سنجی (مطالعه طرح‌های فرادست)
- ۱۳۶..... ۲-۳-۴. طرح بهسازی عملکردی بنا
- ۱۳۸..... ۱-۲-۳-۴. پتانسیل سنجی احیاء کاروانسرای سعادت
- ۱۳۹..... ۴-۴. سناریو طرح
- ۱۳۹..... ۵-۴. فضاهای مورد نیاز کاروانسرای سعادت
- ۱۴۰..... ۶-۴. ارائه برنامه فیزیکی طرح
- ۱۴۲..... ۷-۴. تغییرات اعمال شده در پلان‌های وضع موجود جهت احیاء کاروانسرای سعادت
- ۱۴۳..... ۸-۴. پرسپکتیوهای طرح احیاء کاروانسرای سعادت
- ۱۴۸..... ۹-۴. تأسیسات گرمایش و سرمایش پیشنهادی طرح احیاء کاروانسرای سعادت

در قرن دهم هجری، شاه عباس پس از شکست احمدخان، به لاهیجان وارد شد و پس از برانداختن دودمان‌های نیمه مستقل گیلان، روستاهای دو سوی سفید رود (بیه پس و بیه پیش) از رونق افتاد و رشت به عنوان مرکز ایالات گیلان انتخاب گردید.

تجار ابریشم، از ایرانی و خارجی، که سابقاً خود برای خرید ابریشم به دهات ابریشم‌خیز گیلان سفر می‌کردند، به دستور شاه عباس در رشت جمع می‌شدند و اجتماع آن‌ها موجب ایجاد سراهای متعدد گردید و کلیه معاملات در آنجا انجام می‌گرفت. (مهندسین مشاور، سردار افخمی، طرح جامع شهر رشت ۱۳۴۵)

کتاب حاضر در پی معرفی و ارائه طرح مرمت و احیاء کاروانسرای سعادت به عنوان یکی از بناهای تجاری اواخر دوره قاجار و اوایل دوره پهلوی، با هدف حفظ اصالت و ارزش‌های موجود در بنا می‌باشد.

سرای سعادت و بناهای هم دوره آن را می‌توان به دوران گذر از سبک معماری تاریخی به سبک معماری معاصر متأثر از اروپا دانست و به دلایل ارزش تحول تاریخی در ایران، واجد ارزش می‌باشند، این در حالی است، که این دسته از بناها چندان شناسایی نشده‌اند و مطالعه اندکی در این زمینه صورت گرفته است.

نگارنده در ابتدای امر، به گردآوری مدارک و مستندات و تهیه نقشه‌های بنا پرداخته، که نتیجه آن در فصل اول و دوم پژوهش در قالب شناخت و آسیب‌شناسی ارائه می‌شود، در ادامه پژوهش ضمن در نظر گرفتن اطلاعات گردآوری شده و نقاط قوت و ضعف، پتانسیل‌ها و محدودیت‌های بنای مورد مطالعه، مبانی نظری مدونی جهت ارائه طرح مرمت تدوین گشته و در نهایت با توجه به مطالعات انجام شده طرح احیاء پیشنهادی ارائه می‌شود.

کلید واژه: رشت، بازار رشت، کاروانسرای سعادت، آسیب‌شناسی، طرح مرمت، طرح احیاء